

De Omslag

Een documentaire van **Jacqueline de Bruijn** in de Vredesweek 2015, Bibliotheek Deventer, 25 september 2015; een coproductie van de stichting Vrede voor Palestina en de Ambassade van Vrede Deventer.

De documentaire

"*De Shoah, dat mag ons nooit meer gebeuren.*" De gepensioneerde arts Eldad Kisch, hij is joods en woont in Israël, vertelt dat sommigen in Israël daarmee bedoelen 'dat mag ons joden niet meer gebeuren'.

Kisch en zijn vrouw Annelien zeggen echter dat dat niemand mag gebeuren, ook de Palestijnen niet. Dat zeggen ook Anneke Jos Mouthaan en Hajo Meyer, beiden in de tachtig, beiden jood met een veelbewogen leven dat zwaar getekend is door de oorlog. Anneke zat in een Jappenkamp, Hajo in Auschwitz. Voor alle vier was en is Israël een droom.

De titel "De Omslag" slaat op de omslag die deze mensen hebben gemaakt: eerst waren zij, als vanzelfsprekend, 'pro Israël', maar de gebeurtenissen aldaar zorgden voor een omslag in hun houding: kritisch t.o.v. Israël. Het zijn al wat oudere mensen die ook de Tweede Wereldoorlog nog hebben meegemaakt. Hajo Meyer heeft zelf nog in Auschwitz gezeten. Hun kritische houding, de omslag, vond plaats na hun pensionering. Het zijn moedige mensen. Dit verhaal, deze omslag speelt zich ook af in de Nederlandse samenleving.

De maakster van de documentaire **Jacqueline de Bruijn** is persoonlijk aanwezig om vooraf te vertellen over haar film en nadien vragen te beantwoorden.

Vragen

Vraag: Kunt u deze film in Israël laten zien?

Antwoord: Nee, men wil 'm daar niet.

Vraag: Zijn er mensen, Nabil [van de stichting Vrede voor Palestina], die jou steunen als Palestijn?

Nabil: Ja, meerderen. Wij werken vaak samen, ook met joden en christenen, nu ja, niet altijd zonder moeite, althans van bepaalde mensen, maar toch; ook met "Een Ander Joods Geluid".

Jacqueline: Wij [Hayo en zij] waren in New Jersey; daar waren bepaald agressieve mensen, op een rare manier zelfs. Dit was geen 'demonstreren', dit was gewoon 'hinderen'.

Vraag: Zijn er mensen, Nabil [van de stichting Vrede voor Palestina], die jou steunen als Palestijn?

Nabil: Ja, meerderen. Wij werken vaak samen, ook met joden en christenen, nu ja, niet altijd zonder moeite, althans van bepaalde mensen, maar toch; ook met "Een Ander Joods Geluid".

Jacqueline: Wij [Hayo en zij] waren in New Jersey; daar waren bepaald agressieve mensen, op een rare manier zelfs. Dit was geen 'demonstreren', dit was gewoon 'hinderen'.

Uit het publiek: Ja, dit is de VS! Er is daar een enorme joodse lobby, goeddeels bestaande uit rechts-christelijke mensen. In Oost Jeruzalem zie je ene heel ander beeld: daar demonstreren meerdere groepen tegelijk, ook Arabieren en Palestijnen.

Jacqueline: Ja. De informatievoorziening is daar slecht. De omschrijving "Arabische Israëlieten" is een eufemisme; van binnen denkt men eerder 'terroristen'. Twintig procent van de inwoners van Israël is Palestijn.

Nabil: Er is een groep "Christenen voor Israël". Deze bestaat in de VS en ook in Nederland. Zij geloven in de Messias, dat wil zeggen: die nog gaat komen. Als die komt, zeggen ze, worden alle joden christenen. Tja, wat heet "voor Israël"? Dit is toch eerder misbruik van het Israëlietische volk ...

Jacqueline: Ja, ze willen niet de joden helpen, ze willen ze bekeren.

Vraag: Heb je meer van zulke mensen ontmoet?

Antwoord: Ja, meerderen. Niet iedereen durft een ontmoeting aan, bang als men is voor kritiek. Het zou hun verhaal ook ingewikkelder maken. Zij vinden dat de kern van hun verhaal nu wel is verteld.

Vraag: Hebben de spelers in de documentaire ook nadelen of problemen ondervonden van het feit dat zij zich zo uitspraken?

Antwoord: Er is daar wel een rechtsstaat ... voor de Joden, niet voor de Palestijnen. De weerstand kwam met name ook van voormalige vrienden; die verbraken het contact. Dit is wel een zware consequentie. Dit type activisme is zwaar.

Vraag: En jij zelf?

Antwoord: Als student politicologie, buitenlandse betrekkingen, ben ik er geweest, in Palestina, in de bezette gebieden. Ik schrok van wat ik daar aantrof. Waarom wist ik dit niet? Hoe objectief is het nieuws? Hoe objectief zijn de journalisten ter plekke?

Vraag: heb je dit allemaal zelf gefilmd?

Antwoord: Ja. Ik heb wel enige hulp gehad van een cameraman tijdens de interviews, Ik vond dat dit verhaal verteld moest worden. Ik dacht: straks zijn die mensen er niet meer ...

Opmerking: Een goede titel: “De Omslag”!

Antwoord: Dank u. Zoiets kost wel veel moeite. Je gaat bijvoorbeeld dan anders naar je (groot)ouders kijken – en anderen anders naar jou.

Het is mooi natuurlijk, die dokter bij de Palestijnen, maar het gaat om meer, niet alleen om hulp, ook over mensenrechten. De media hebben ook een verantwoordelijkheid, want zeker beelden hebben veel invloed. Zo is Israël nogal ‘goed’ in propaganda ...

Ik ben ook bezig geweest met de berichtgeving over Gaza. Je hoort dan twee verhalen. Het Palestijnse verhaal is meer waarheidsgetrouw dan het Israëliëse verhaal. Het is niet een verhaal over en tegen Hamas, er is meer aan de hand. Zo werd de bezetting bijvoorbeeld maar weinig genoemd, tenzij in zinnen als “Straks komen ze (de Palestijnen) heel Israël *bezetten* ...”

Vraag: “Een ander Joods Geluid”, zijn dat nu zionisten?

Antwoord: Nee. Hayo zelf is wel zionist geweest.

Vraag: Meer informatie hoe het daar nu echt toe gaat, dit zou toch wel goed zijn ...

Antwoord: Ja; alleen: daar gaat de film niet over, die gaat over deze mensen.

Opmerking: Deze vorm werkt juist goed! Juist omdat niet het land centraal staat, maar de mens.

Antwoord: Ja. Ik ben nog bezig een documentaire te maken over Hayo – die is intussen gestorven. “Hayo, een joodse vluchteling”. Die gaat ook over zijn jeugd in Nederland en in Duitsland, met al die discriminatie als Joods kind. Die was in Nederland nog erger dan in Duitsland.

Vraag: Nabil, hoe is jouw gevoel, jouw visie?

Nabil: Ik ben geboren in Jeruzalem. Sindsdien is de stad enorm uitgebreid. Het centrum ervan is deels Joods, deels Arabisch gebleven.

Arafat was realistisch. Hij wilde een Palestijnse staat stichten op 22% van het grondgebied, duidelijk een compromis. De Palestijnen hebben altijd naar vrede gestreefd, Israël heeft alles alsmaar vertraagd.

De oplossing is voor mij: één staat voor alle burgers, net zoals Nederland en elk ander land dat is, dus geen aparte staten voor Joden en Palestijnen.

Israël erkent nu wel ons bestaan, maar erkent ons niet als onderhandelpartners. Slechts onder druk van de VS kwam er iets van onderhandelingen op gang – pas in 1993, sinds 1948 ...

